

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: СНАГ-2024/11/НА-СТА-ТЭЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Улаанбаатар хот 2024 он	Санхүү-нийцлийн аудитын газрын захирал, тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг Утас:261663 Цахим хаяг: Naranchimegts@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ц.Хосжаргал Утас:260512 Цахим хаяг: Khosjargalts@audit.gov.mn Ахлах аудитор: В.Эрдэнэцогт Утас: 262071 Цахим хаяг: Erdenetsogv@audit.gov.mn Аудитор: С.Отгонхорлоо Утас:262071 Цахим хаяг: Otgonkhorloos@audit.gov.mn
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

**ХӨДӨЛМӨР НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД БӨГӨӨД
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА
Х.БУЛГАНТУЯА ТАНАА**

2024.04.25 № 1151
танай _____-ны № _____-т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.5-д заасны дагуу Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн 110,871.0 сая төгрөгийн зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс өндөр, санхүүгийн тайлагналын эрх ба үүрэг, иж бүрэн, тохиолдсон байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх, батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна. Тухайлбал:

- Капитал банкны эрх хүлээн авагчаас авах 68,201.5 сая төгрөгийн авлага барагдаагүй;
 - Чингис хаан банкин дахь харилцах дансны мөнгөн хөрөнгийн чөлөөт үлдэгдэл 94,916.8 сая төгрөг эрсдэлтэй байгаа;
 - Олон жилийн насжилтай 6,444.7 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй
- зэрэг нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8, 16 дугаар зүйлийн 16.5.6, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3, Үндэсний зөвлөлийн 2021 оны 18 дугаар тогтоол, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2020 оны 49 дүгээр тогтоол, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2, 13 дүгээр зүйлийн 13.1 дэх заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Нийгмийн даатгалын шимтгэлээ өөрөө хариуцан төлсөн зарим даатгуулагчийн шимтгэлийн 50.0 хувийг буцаан олгох тухай хуулийн дагуу давхардсан тоогоор 2022 онд 2,087,746 иргэнд 72,652.2 сая төгрөг, тайлант онд 310,994 иргэнд 11,745.1 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Капитал банкны эрх хүлээн авагчаас 2021-2022 онд 25,028.7 сая төгрөгийн үл хөдлөх хөрөнгийг хүлээн авч, 9,043.4 сая төгрөгийн хөрөнгийг борлуулснаас тайлант онд 1,286.1 сая төгрөгийн үл хөдлөх хөрөнгийг нээлттэй дуудлага худалдаагаар худалдсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Засгийн газрын 2023 оны “Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” 241 дүгээр тогтоолоор төрийн албан хаагчийн цалингийн хэмжээг 2023 оны 7 дугаар сарын 01-ний өдрөөс нэмэгдүүлсэн, 2023 онд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 550.0 мянган төгрөг болгосон, Засгийн газрын 2023 оны “Итгэлцүүр шинэчлэн тогтоох, тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 238 дугаар, “Тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай” 239 дүгээр тогтоолын дагуу тэтгэвэр бодох цалин хөлсөнд хэрэглэх итгэлцүүрийг шинэчлэн баталж, уг итгэлцүүрийг хэрэглэн нийт тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийг шинэчлэн бодох, шинэчлэн бодсон тэтгэврийг 10 хувиар нэмэгдүүлэх шийдвэрүүд гарсан байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гараагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

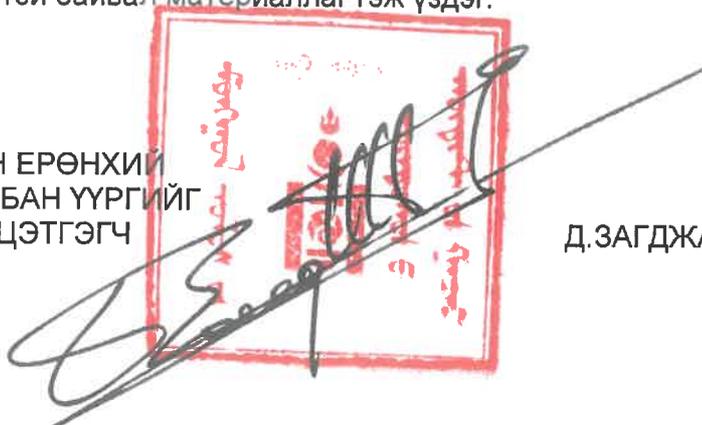
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ
АУДИТОРЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

A handwritten signature in black ink is written over a red square official stamp. The stamp contains the Mongolian coat of arms and text in Mongolian script. The signature is written across the stamp and extends to the right.

Д.ЗАГДЖАВ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,809,894,883.4	1,946,222,432.0
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	994,024,826.4	1,248,356,387.3
33	АВЛАГА	797,556,050.7	680,505,967.6
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	18,292,406.3	17,338,477.1
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	21,600.0	21,600.0
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	37,436,415.6	34,529,913.5
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	37,436,415.6	34,529,913.5
39200	Биет хөрөнгө	34,373,497.4	32,373,661.0
39300	Биет бус хөрөнгө	3,062,918.2	2,156,252.6
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,847,331,299.0	1,980,752,345.5
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	20,093,130.3	46,350,007.1
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	20,093,130.3	46,350,007.1
41300	Өглөг	3,897,373.6	7,281,365.9
41400	Урьдчилж орсон орлого	16,195,756.7	39,068,641.2
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,827,238,168.7	1,934,402,338.4
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,827,238,168.7	1,934,402,338.4
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	12,216,142.7	12,216,142.7
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,810,602,703.4	1,917,803,452.2
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	4,419,322.6	4,419,322.6
51500	Бодлогын өөрчлөлт алдааны залруулга	0.0	(36,579.0)
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,847,331,299.0	1,980,752,345.5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн нэгтгэсэн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,778,232,377.9	4,797,875,133.4
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	3,218,634,817.9	4,186,992,091.0
112	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого	3,218,634,817.9	4,186,992,091.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	9,574,537.9	23,977,857.1
120	Нийтлэг татварын бус орлого	9,574,537.9	23,977,857.1
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	550,023,022.1	586,905,185.3
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,924,770,818.1	4,688,654,320.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,924,770,818.1	4,688,654,320.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	30,149,034.4	45,719,246.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	20,618,516.6	32,608,610.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,534,816.6	4,062,334.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,068,981.3	1,280,093.6
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	800,733.0	1,060,780.3
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	391,850.6	1,011,913.2
2107	Томилолт, зочны зардал	165,507.2	374,458.0

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,255,210.8	1,435,607.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,313,418.3	3,885,449.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,894,621,783.7	4,642,935,074.5
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	(146,538,440.2)	109,220,812.8
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	7,590.0	0.0
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	62,187.2	77,142.8
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	(146,593,037.3)	109,143,670.0

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний нэгтгэсэн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,033,447,524.0	4,945,185,400.4
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	3,167,252,726.5	4,151,750,943.0
112	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого	3,167,252,726.5	4,151,750,943.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	21,288,636.4	27,212,810.8
120	Нийтлэг татварын бус орлого	21,288,636.4	27,212,810.8
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	844,906,161.2	766,221,646.6
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,944,898,531.9	4,690,801,692.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,944,898,531.9	4,690,801,692.5
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	30,430,588.5	42,771,256.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	20,610,765.8	32,629,904.6
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,554,788.4	4,063,573.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,055,939.3	1,329,450.2
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	741,788.8	1,337,464.4
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,792,179.9	1,145,919.4
2107	Томилолт, зочны зардал	165,507.2	374,458.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,301,176.1	1,498,495.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	208,443.0	391,991.4
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,914,467,943.4	4,648,030,435.6
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	88,548,992.1	254,383,708.0
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	66,200.0	42,116.8
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	66,200.0	42,116.8
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	66,200.0	42,116.8
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-66,200.0	-42,116.8
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	0.0	-10,030.3
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ	0.0	10,030.3
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	88,482,792.1	254,331,560.9
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	905,542,034.3	994,024,826.4
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	994,024,826.4	1,248,356,387.3

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,975,503,260.3		1,975,503,260.3
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(1,672,054.3)		(1,672,054.3)
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,973,831,206.0		1,973,831,206.0
9	Тайлант үеийн үр дүн	(146,593,037.3)		(146,593,037.3)
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,827,238,168.7		1,827,238,168.7
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(1,979,500.2)		(1,979,500.2)
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,825,258,668.5		1,825,258,668.5
19	Тайлант үеийн үр дүн	109,143,670.0		109,143,670.0
20	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	1,934,402,338.4		1,934,402,338.4

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	4,084,327,341,600.00	4,034,969,537,761.99	49,357,803,838.01	98.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,152,690,838,300.00	4,036,152,581,725.94	116,538,256,574.06	97.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	45,997,981,800.00	42,115,492,948.32	3,882,488,851.68	91.6
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	34,929,830,800.00	32,270,733,468.74	2,659,097,331.26	92.4
210101	Үндсэн цалин	18,635,351,900.00	18,288,597,084.97	346,754,815.03	98.1
210102	Нэмэгдэл	9,196,876,300.00	7,788,484,403.55	1,408,391,896.45	84.7
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,760,087,200.00	2,331,491,600.27	428,595,599.73	84.5
210104	Урамшуулал	4,337,515,400.00	3,862,160,379.95	475,355,020.05	89.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	4,489,058,000.00	4,017,061,983.30	471,996,016.70	89.5
210201	Тэтгэврийн даатгал	3,052,734,100.00	2,769,992,397.16	282,741,702.84	90.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	359,619,700.00	324,298,932.98	35,320,767.02	90.2
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	287,583,100.00	257,575,215.64	30,007,884.36	89.6
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	72,084,300.00	59,347,184.49	12,737,115.51	82.3
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	717,036,800.00	605,848,253.03	111,188,546.97	84.5
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,475,772,800.00	1,329,450,187.72	146,322,612.28	90.1
210301	Гэрэл, цахилгаан	285,966,400.00	228,703,501.39	57,262,898.61	80.0
210302	Түлш, халаалт	863,858,300.00	800,280,447.85	63,577,852.15	92.6
210303	Цэвэр, бохир ус	111,612,500.00	87,489,628.40	24,122,871.60	78.4
210304	Байрны түрээс	214,335,600.00	212,976,610.08	1,358,989.92	99.4
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,451,026,600.00	1,330,207,374.94	120,819,225.06	91.7
210401	Бичиг хэрэг	433,406,700.00	419,986,294.33	13,420,405.67	96.9
210402	Тээвэр, шатахуун	214,082,400.00	138,687,799.00	75,394,601.00	64.8

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	146,347,200.00	136,363,883.01	9,983,316.99	93.2
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	25,524,600.00	17,524,198.00	8,000,402.00	68.7
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	631,665,700.00	617,645,200.60	14,020,499.40	97.8
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,209,796,600.00	1,113,601,935.00	96,194,665.00	92.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	192,572,100.00	170,682,781.00	21,889,319.00	88.6
210604	Урсгал засвар	1,017,224,500.00	942,919,154.00	74,305,346.00	92.7
2107	Томилолт, зочны зардал	441,532,000.00	374,458,044.50	67,073,955.50	84.8
210702	Дотоод албан томиллолт	441,532,000.00	374,458,044.50	67,073,955.50	84.8
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,671,406,500.00	1,497,495,098.12	173,911,401.88	89.6
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	587,531,300.00	529,032,994.00	58,498,306.00	90.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	110,471,500.00	106,611,220.00	3,860,280.00	96.5
210803	Даатгалын үйлчилгээ	55,388,400.00	47,460,601.40	7,927,798.60	85.7
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	5,568,900.00	3,694,012.04	1,874,887.96	66.3
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	512,009,100.00	511,221,109.45	787,990.55	99.8
210807	Газрын төлбөр	10,904,000.00	6,143,162.00	4,760,838.00	56.3
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	326,812,600.00	237,239,999.23	89,572,600.77	72.6
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	62,720,700.00	56,092,000.00	6,628,700.00	89.4
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	329,558,500.00	182,484,856.00	147,073,644.00	55.4
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	97,600,000.00	1,368,000.00	96,232,000.00	1.4
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	231,958,500.00	181,116,856.00	50,841,644.00	78.1
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,106,692,856,500.00	3,994,037,088,777.62	112,655,767,722.38	97.3
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,106,692,856,500.00	3,994,037,088,777.62	112,655,767,722.38	97.3
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	4,105,172,299,900.00	3,992,736,472,607.61	112,435,827,292.39	97.3
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	323,809,700.00	305,998,702.38	17,810,997.62	94.5
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	1,195,246,900.00	994,418,717.63	200,828,182.37	83.2
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,500,000.00	198,750.00	1,301,250.00	13.3
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	-68,363,496,700.00	-1,183,043,963.95	-67,180,452,736.05	1.7
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	-68,363,496,700.00	-1,183,043,963.95	-67,180,452,736.05	1.7
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	4,084,327,341,600.00	4,270,426,617,691.94	-186,099,276,091.94	104.6
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	774,367,125,300.00	764,351,664,663.92	10,015,460,636.08	98.7
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	774,367,125,300.00	764,351,664,663.92	10,015,460,636.08	98.7
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	3,378,153,713,000.00	3,500,430,850,277.30	-122,277,137,277.30	103.6
330001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	3,378,153,713,000.00	3,500,430,850,277.30	-122,277,137,277.30	103.6

35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	170,000,000.00	6,827,146,714.67	-6,657,146,714.67	4,016.0
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0	6,785,811,480.41	-6,785,811,480.41	
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	170,000,000.00	41,335,234.26	128,664,765.74	24.3
37	БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР	-68,363,496,700.00	-1,183,043,963.95	-67,180,452,736.05	1.7
370001	Төсөв болон дамжуулан зээлдүүлсэн зээлээс эргэж төлөгдөх	-68,363,496,700.00	-1,183,043,963.95	-67,180,452,736.05	1.7
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	994,023,846,770.67	-994,023,846,770.67	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	1,248,354,763,094.78	-1,248,354,763,094.78	
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	2,995	2,793	202	93.3
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	35	35	-	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	35	35	-	100.0
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	1,480	1,379	101	93.2
620001	Удирдах ажилтан	45	42	3	93.3
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	1,250	1,192	58	95.4
620003	Үйлчлэх ажилтан	185	145	40	78.4
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	1,480	1,379	101	93.2
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	1,267	1,102	165	87.0
650003	Ажлын албаны албан хаагч (АА)	12	10	2	83.3
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТУ)	201	267	-66	132.8

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		693,293,406.02
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		654,664,606.02
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		496,816,764.02
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		359,171,139.17
210101	Үндсэн цалин		17,442,280.00
210102	Нэмэгдэл		256,191,118.20
210104	Урамшуулал		85,537,740.97
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		46,511,804.23
210201	Тэтгэврийн даатгал		32,928,511.07
210202	Тэтгэмжийн даатгал		3,631,322.11
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал		2,881,145.02
210204	Ажилгүйдлийн даатгал		652,585.23
210205	Эрүүл мэндийн даатгал		6,418,240.80
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		7,257,000.00
210401	Бичиг хэрэг		250,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун		2,443,250.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс		4,563,750.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		35,805,439.12
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		6,450,000.00

210604	Урсгал засвар		29,355,439.12
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		1,000,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		1,000,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		47,071,381.50
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		23,141,381.50
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх		23,930,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		157,847,842.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг		157,847,842.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		157,847,842.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		38,628,800.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		38,628,800.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал		38,628,800.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		693,937,992.93
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		693,937,992.93
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		16,580,581.50
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		603,710,551.31
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		71,556,860.12
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		2,090,000.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		644,586.91
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		979,613.09
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		1,624,200.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Нийгмийн даатгалын сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа газар, хэлтсийн үйл ажиллагааны болон сангийн 36 санхүүгийн тайланг нэгтгэснээс 4 санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулж, 30 санхүүгийн тайланд “Өөрчлөлтгүй”, 2 санхүүгийн тайланд “Хязгаарлалттай” санал дүгнэлт өгсөн байна.

Аудитаар нийт 6,763.7 сая төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс 6,745.6 сая төгрөгийн 32 алдааг залруулж, залруулаагүй 18.1 сая төгрөгийн алдаанд 5 зөвлөмж өгсөн.

Аудитаар нийт 125,571.8 сая төгрөгийн зөрчил² илэрснээс 10.2 сая төгрөгийн зөрчилд 12 төлбөрийн акт тогтоож, 121,088.2 сая төгрөгийн зөрчилд 32 албан шаардлага, үүнээс хариуцлага тооцуулах 2 албан шаардлага, 4,473.4 сая төгрөгийн зөрчилд 44 зөвлөмж өгсөн. Залруулагдаагүй нийт 110,871.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан тул “Хязгаарлалттай” дүгнэлт өглөө.

Аудитаар нийт 110,487.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 10.2 сая төгрөгийн зөрчилд 12 төлбөрийн акт тогтоож, 106,004.2 сая төгрөгийн зөрчилд 30 албан шаардлага, 4,473.4 сая төгрөгийн зөрчилд 44 зөвлөмж өгсөн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар үзсэн нийцлийн асуудлаар 0.5 сая төгрөгийн 1 төлбөрийн акт тогтоож, 1,070.5 сая төгрөгийн 8 албан шаардлага хүргүүлж, 1,841.7 сая төгрөгийн 18 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

3.1 Төсвийн ерөнхийлөн захирагч

Албан шаардлага

1. НДҮЗ-ийн 2021 оны 24 дүгээр тогтоол, 2022 оны 01 тогтоолуудаар Капитал банкны эрх хүлээн авагчаас хүлээж авсан хөрөнгөөс 15,084.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө борлогдоогүй байгаа нь цаашид ашиглалтгүй хөрөнгө нэмэгдэх эрсдэлтэй байна. Энэ нь НДҮЗ-ийн 2021 оны "Нийгмийн даатгалын сангийн авлагад үл хөдлөх хөрөнгийг хүлээн авах, хадгалах, хамгаалах, ашиглах, түрээслүүлэх, худалдан борлуулах журам" 18 дугаар тогтоолоор баталсан 4.3-т "хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалтад НДЕГ-ын өмч хамгаалах байнгын зөвлөл болон Тамгын газар, Санхүү бүртгэлийн газар тогтмол, түүний хэрэгжилтэд ажлын хэсэг хяналт тавина", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх" гэсэн заалттай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Капитал банкны эрх хүлээн авагчаас хүлээж авсан хөрөнгийн 20.0 хувиас доошгүй зарж борлуулах, хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах албан шаардлага хүргүүлэх.

2. Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 110,781.3 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 10.2 сая төгрөгийн зөрчилд 12 төлбөрийн акт тогтоож, 11,087.3 сая төгрөгийн зөрчилд 26 албан шаардлага хүргүүлж, 4,648.2 сая төгрөгийн зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 46 зөвлөмж өгсөн. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.11-д "төсөв, санхүүгийн дотоод аудит, хяналт шалгалтыг зохион байгуулж, удирдлагаар хангах", 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10-д "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх.", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 19 дүгээр зүйлийн 19.1-д "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн дотоод хяналтын бодлого, удирдлага, зохион байгуулалтыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх бүхий этгээд тодорхойлно" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Эрсдэлд суурилсан дотоод хяналт, шалгалтын төлөвлөгөө боловсруулж, батлуулан гүйцэтгэх, харьяа байгууллагуудад илэрсэн зөрчлийг 20.0 хувиас доошгүй бууруулах албан шаардлагыг НДҮЗ-д хүргүүлэх.

3.2 Аудитын түүвэрт хамрагдсан байгууллагуудад илэрсэн алдаа, зөрчил

3.2.1 Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл

Албан шаардлага

Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайланг хуулийн хугацаанд бэлтгэн хүргүүлээгүй. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-т "төсвийн шууд захирагч улирлын төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа улирлын эхний сарын 15-ны дотор гаргаж харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид, жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа оны 01 дүгээр сарын 25-ны дотор төрийн аудитын байгууллагад хүргүүлж, аудит хийсэн санхүүгийн тайланг 02 дугаар сарын 25-ны дотор харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлэх"; гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Хуулийн хугацаанд санхүүгийн тайланг бэлтгэн хүргүүлээгүй албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлэх

Зөвлөмж

1.1 Илрүүлэлт:

Санхүүгийн ажилтны мэргэшсэн нягтлан бодогчийн эрх олгох шалгалтын төлбөрт 0.2 сая төгрөгийг төлсөн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулж, тэвчиж болох зардлыг гаргахгүй байх.

2.1 Илрүүлэлт:

Шилэн дансанд 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 313,261.2 мянган төгрөгийн 7 зарлагын гүйлгээг хугацаа хоцроож мэдээлсэн, 113,635.8 мянган төгрөгийн орлогын 2 гүйлгээг байршуулаагүй, өмнөх аудитын зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.5-д "цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр" гэж заасантай нийцээгүй.

2.2 Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны байршуулах мэдээллийн хугацаанд нь бүрэн байршуулж байх зөвлөмж өгөх

3.2.2 Нийгмийн даатгалын төв сан

Албан шаардлага

1.НДҮЗ-ийн 2018 оны "мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн хэмжээг батлах тухай" 13 дугаар тогтоолоор нийгмийн даатгалын чөлөөт үлдэгдлийг арилжааны банканд байршуулах хүүгийн хэмжээг 14.0 хувь, 2023 оны 22 дугаар тогтоолоор 13.07 хувиас багагүй байхаар тогтоосон байна. Нийгмийн даатгалын сангийн 2022 оны мөнгөн хөрөнгө 691,491.4 сая төгрөгийн үлдэгдлээс 515,000.0 сая төгрөгийг хадгаламж хэлбэрээр арилжааны банканд төвлөрүүлэх саналыг НДҮЗ хүргүүлсэн ч шийдвэрлэгдээгүй, арилжааны 5 банканд байрших харилцах дансны үлдэгдэлд жилийн 3.0 хувийн хүү тооцогдсон, сангийн хөрөнгийг зохистой удирдаагүй байна. Энэ нь Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн /1994 оны/ 11 дүгээр зүйлийн 11.5-д "Хуримтлалын сангаас арилжааны банканд байршуулах хөрөнгийн хэмжээг санхүү болон нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, Монгол банк, Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл хамтран тогтооно", Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн /2023 оны/ 13 дугаар зүйлийн 13.1-д "Нийгмийн даатгалын сангийн чөлөөт үлдэгдлийг найдвартай, үр өгөөжтэй, хариуцлагатай, ил тод хараат бус байх зарчмыг баримтлан дараах санхүүгийн хэрэгсэлд хөрөнгө оруулж болно: ...", 13.9-т "Нийгмийн даатгалын чөлөөт үлдэгдлийг санхүүгийн хэрэгсэлд хөрөнгө оруулах харилцааг зохицуулсан журмыг Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл, Монгол банк, Санхүүгийн зохицуулах хорооны саналыг үндэслэн Засгийн газар батална" гэсэн заалтуудтай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Сангийн чөлөөт үлдэгдлийг санхүүгийн хэрэгсэлд хөрөнгө оруулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

2. Монгол банкнаас тогтоосон банкны үйл ажиллагааны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хангаагүй Чингис хаан банканд байршиж буй НДС-ийн мөнгөн хөрөнгө 96,105.8 сая төгрөгөөс тайлант онд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх алба 1,189.0 сая төгрөгийг барагдуулсан ба 94,916.8 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй, тус банктай 2021 онд байгуулсан "Төлбөр тооцооны үүрэг хэсэгчлэн гүйцэтгэх тухай" гэрээний үүрэг хангалтгүй, эрсдэлтэй хэвээр байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.3 "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийг үр ашигтай удирдах, гүйцэтгэлийг хангах", Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.3.3 "нийгмийн даатгалын тухай хууль тогтоомжийн биелэлт болон нийгмийн даатгалын сангийн орлого, зарлагын байдалд хяналт тавих" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Чингис хаан банканд байршиж буй нийгмийн даатгалын сангийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдлийг Нийгмийн даатгалын төв санд төвлөрүүлэх ажил удаашралтай байгаа зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

3.Нийгмийн даатгалын сангийн 2006 оноос үүссэн олон жилийн насжилттай, найдваргүй болох эрсдэлтэй иргэн, аж ахуй нэгж байгууллага, татан буугдсан банк, даатгалын компани болон нийслэлийн өмчийн харилцааны газраас авах 6,451.1 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдлээс 6.3 сая төгрөгийг барагдуулж, үлдэгдэл 6,444.7 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулах талаар хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэн шийдвэрлүүлэх талаар арга

хэмжээ аваагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах” ... гэж, Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2-т “нийгмийн даатгалын санг бүрдүүлж, орлого, зарлагын гүйцэтгэлийг хангах” заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Олон жилийн насжилттай, найдваргүй болох эрсдэлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагаас авах авлагыг хууль хяналтын байгууллагад хандан үе шаттайгаар шийдвэрлэх арга хэмжээ аваагүй зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

4. Нийгмийн даатгалын төв сан нь Капитал банкнаас авах 68,201.5 сая төгрөгийн, "Монгол оркестр" ХХК-аас авах 99.7 сая төгрөгийн түрээсийн авлагууд эрсдэлтэй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Эрсдэлтэй байгаа авлагуудыг хууль, шүүхийн байгууллагаар шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ хангалтгүй байгаа зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

5. УИХ-ын 2020 оны "Нийгмийн даатгалын шимтгэлээс чөлөөлөх, ажилгүйдлийн даатгалын сангаас дэмжлэг үзүүлэх тухай", ЗГ-ын 2020 оны "Нийгмийн даатгалын шимтгэлээс чөлөөлөх, ажилгүйдлийн даатгалын сангаас дэмжлэг үзүүлэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэхэд баримтлах журам"-ыг үндэслэн НДҮЗ-ийн 2020 оны 09, 10 дугаар тогтоолуудаар ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас тэтгэврийн даатгалын санд 2021 онд 435,416.0 сая төгрөг, 2022 онд 271,200.0 сая төгрөг буюу нийт 706,616.0 сая төгрөг зарцуулсан асуудлыг УИХ, ЗГ-т хандаж шийдвэрлээгүй байна. Энэ нь /1994 оны/ Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 11. 2-т "Хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол нийгмийн даатгалын сангийн хөрөнгийг сан хооронд шилжүүлэн зарцуулах, зориулалт бус чиглэлээр ашиглах, байршуулахыг хориглоно"; /2023 оны/ Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2-т "Нийгмийн даатгалын сангийн хөрөнгийг сан хооронд шилжүүлэн зарцуулах, нэгтгэх, зориулалтын бусаар ашиглахыг хориглоно" гэсэн заалттай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нийгмийн даатгалын сангийн хөрөнгийг сан хооронд шилжүүлэн зарцуулсан асуудлыг УИХ болон ЗГ-т хандаж шийдвэрлээгүй зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

Зөвлөмж

3.1 Илрүүлэлт:

Капитал банкны эрх хүлээн авагчаас авлага барагдуулан хүлээн авсан хөрөнгүүдээс 2021 онд 2,260.2 сая төгрөгийн 6 хөрөнгө, 2022 онд 676.4 сая төгрөгийн 23 хөрөнгө нийт 2,936.6 сая төгрөгийн хөрөнгийг нээлттэй дуудлага худалдаа болон хөрөнгө зуучлалаар 3-5 удаа борлуулахаар арга хэмжээ авсан ч борлуулагдаагүй байна. Энэ нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2-т “нийгмийн даатгалын санг бүрдүүлж, орлого, зарлагын гүйцэтгэлийг хангах” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

3.2 Өгсөн зөвлөмж:

Авлагад тооцон авсан хөрөнгийг мөнгөн хөрөнгө болгох ажлыг эрчимжүүлж, сангийн эх үүсвэрийг бий болгох.

4.1 Илрүүлэлт:

Эрх хүлээн авагчаас авлага тооцуулан авсан оффисын зориулалттай байрыг ТӨБЗГ-ын тогтоосон түрээсийн төлбөрийн доод хязгаараас доогуур түрээслүүлж, нийт 164.4 сая төгрөгийн түрээсийн орлого олох боломжийг алдсан байна. Тухайлбал: /СБД-ын хүүхдийн амралтын газрын 3240 м2-аас 156.8 сая, Хүнсний сүлжээ дэлгүүр 528 м2-аас 19.9 сая/.

Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2020 оны 49 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийн доод хязгаар,

түрээсийн зарим төлбөрийн хэмжээг тогтоох заавар"; Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 зүйлийн 5.1.4-т "үнэн зөв байх" гэсэн заалттай нийцээгүй;

4.2 Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн өмчийн ашиглалтыг сайжруулах, холбогдох байгууллагаас тогтоосон түрээсийн төлбөрийн доод хязгаарыг баримталж түрээсийн гэрээг байгуулах

4.1 Илрүүлэлт 2006 оноос хуримтлагдсан эзэн холбогдогч нь тодорхойгүй, тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй 39,491.8 мянган төгрөгийн өглөгийн үлдэгдэлтэй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх";

4.2 Өгсөн зөвлөмж: Тус өглөгийг барагдуулах талаар тодорхой ажил зохион байгуулах зөвлөмж өгөх

3.3.3 Нийгмийн даатгалын мэдээлэл технологийн төв

Зөвлөмж

5.1 Илрүүлэлт:

Мобиком корпорац ХХК-д 30.9 сая төгрөг, Юнител ХХК-д гэр интернэтийн төлбөрт 33.0 сая төгрөг, Топнет ХХК-д 72.9 сая төгрөг, нийт 138.8 сая төгрөгийг интернэтийн үйлчилгээнд зарцуулсан нь худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй, худалдан авах ажиллагааг хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.4-д "Төсвийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах ажиллагаа хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулагдаагүй бол төсвөөс санхүүжилт гаргахыг хориглоно.", ТӨБОНӨХБАҮХАТ хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.1-д "Захиалагч худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний төлөвлөгөөний төслийг шаардлагатай бол техник, эдийн засгийн үндэслэлийн хамт дараа жилийн төсвийн төсөлтэй хамтад нь боловсруулж, харьяалах төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлнэ", Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр "Босго үнэ шинэлэх батлах тухай" тогтоолын худалдан авах ажиллагааны журмыг сонгоход баримтлах босго үнийн 3-д "Харьцуулалтын аргаар ажил үйлчилгээ гүйцэтгэх төсөвт өртгийн дээд хязгаар бараа 70.0 сая төгрөг"; 2-т шууд худалдан авч болох төсөвт өртгийн дээд хязгаар 20.0 сая төгрөг гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

5.2 Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн хөрөнгөөр худалдан авах бараа, ажил үйлчилгээний төлөвлөгөөг тухайн жилийн төсөв батлагдсанаас хойш 10 хоногийн дотор боловсруулж байх.

6.1 Илрүүлэлт:

Тайлант онд хөрөнгө оруулалт болон худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгаагүй бараа, ажил, үйлчилгээг нээлттэй тендер сонгон шалгаруулалгүй хэсэгчлэн хуваан 2 аж, ахуйн нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулж, 284.6 сая төгрөгийн шилэн кабелийн ажил гүйцэтгүүлсэн. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.4-д "Төсвийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах ажиллагаа хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулагдаагүй бол төсвөөс санхүүжилт гаргахыг хориглоно.", ТӨБОНӨХБАҮХАТ хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.5-д "Энэ хуулийн 8.1 дэх хэсэгт заасан босго үнэнд багтаах, эсхүл нээлттэй тендер шалгаруулалтын журмыг хэрэглэхээс зайлсхийх зорилгоор нийт төсөвт өртгийг хувааж хэд хэдэн тендер шалгаруулалт явуулахыг хориглоно", 48 дугаар зүйлийн 48.1-д "Захиалагч худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний төлөвлөгөөний төслийг шаардлагатай бол техник, эдийн засгийн үндэслэлийн хамт дараа жилийн төсвийн төсөлтэй хамтад нь боловсруулж, харьяалах төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлнэ" гэсэн заалтуудтай нийцээгүй.

6.2 Өгсөн зөвлөмж:

Худалдан авах ажиллагааг босго үнийг баримтлан, аргыг зөв сонгон зохион байгуулж байх

7.1 Илрүүлэлт:

Мэдээллийн технологийн төвийн захирлын 2023 оны Б/02, Б/22 тушаалуудаар төрийн үйлчилгээний 12 ажилтны үндсэн цалинг тогтоохдоо цалингийн доод жишгийг тогтоосон тогтоолын шатлалаас 2-3 дахин нэмэгдүүлэн тогтоосон байна. Энэ нь Засгийн газрын 2022 оны 107 тогтоолын 7 дугаар хавсралт, 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын 10 дугаар хавсралт тус тус нийцээгүй байна.

7.2 Өгсөн зөвлөмж:

Бусад төрийн байгууллагад ажиллаж байгаа нарийн мэргэжлийн албан хаагчдын цалинтай дүйцүүлэх хууль эрх зүйн орчныг судалж, дээд шатны захирагчаар асуудлыг шийдвэр гаргуулах

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн асуудал

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн бусад хууль, тогтоомжтой холбоотой зөрчилд 1 зөвлөмж өгсөн.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

Аудитаар нийт 6,763.7 сая төгрөгийн 37 алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад тус алдааг залруулсан.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

№	Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
								Залруулсан		Залруулаагүй			
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Нийгмийн даатгалын төв сан	-	-									-	-
2	Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл	-	-									-	-
3	НДЕГ-ын Мэдээлэл технологийн төв	-	-									-	-
4	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	-	-									-	-
5	БНУСУ дахь НДА	-	-									-	-
6	Нийслэлийн НДХ	6	11.6			6	11.6	6	11.6			-	-
7	Багануур дүүргийн НДХ	2	9.2	2	9.2					2	9.2	2	9.2
8	Багахангай дүүргийн НДХ	5	6,673.6	2	6,664.3	3	9.3	3	6,665.0	2	8.6	2	8.6
9	Баянгол дүүргийн НДХ	-	-									-	-
10	Баянзүрх дүүргийн НДХ	-	-									-	-
11	Налайх дүүргийн НДХ	-	-									-	-
12	Сонгинохайрхан дүүргийн НДХ	3	14.7			3	14.7	3	14.7			-	-
13	Сүхбаатар дүүргийн НДХ	-	-									-	-
14	Хан-Уул дүүргийн НДХ	-	-									-	-
15	Чингэлтэй дүүргийн НДХ	-	-									-	-
16	Архангай аймгийн НДХ	-	-									-	-
17	Баян-Өлгий аймгийн НДХ	-	-									-	-
18	Баянхонгор аймгийн НДХ	2	13.4			2	13.4	2	13.4			-	-
19	Булган аймгийн НДХ	-	-									-	-
20	Говь-Алтай аймгийн НДХ	2	2.3	1	-	1	2.3	1	2.3			-	-
21	Говь-сүмбэр аймгийн НДХ	9	33.6	4	17.7	5	15.8	9	33.6			-	-
22	Дархан-Уул аймгийн НДХ	-	-									-	-

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

23	Дорноговь аймгийн НДХ	2	2.7	1	1.1	1	1.7	2	2.4	1	0.4	1	0.4
24	Дорнод аймгийн НДХ	-	-									-	-
25	Дундговь аймгийн НДХ	-	-									-	-
26	Завхан аймгийн НДХ	-	-									-	-
27	Сүхбаатар аймгийн НДХ	-	-									-	-
28	Орхон аймгийн НДХ	4	0.0			4	0.0	4	0.0			-	-
29	Өвөрхангай аймгийн НДХ	-	-									-	-
30	Өмнөговь аймгийн НДХ	-	-									-	-
31	Сэлэнгэ аймгийн НДХ	-	-									-	-
32	Төв аймгийн НДХ	1	1.0	1	1.0			1	1.0			-	-
33	Увс аймгийн НДХ	-	-									-	-
34	Ховд аймгийн НДХ	-	-									-	-
35	Хэнтий аймгийн НДХ	1	1.5			1	1.5	1	1.5			-	-
36	Хөвсгөл аймгийн НДХ	-	-									-	-
Дүн		37	6,763.7	11	6,693.3	26	70.4	32	6,745.6	5	18.1	5	18.1

Аудитаар нийт 125,571.8 сая төгрөгийн 90 зөрчил² илэрснээс, 10.2 сая төгрөгийн 12 төлбөрийн акт тогтоож, 121,088.2 сая төгрөгийн 32 албан шаардлага хүргүүлж, 4,473.4 сая төгрөгийн 44 зөвлөмж өгсөн. Үүнээс 2 зөрчилд хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлсэн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

№	Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Нийгмийн даатгалын төв сан	7	98,057.5			4	94,916.9	3	3,140.7				
2	Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл	2	0.3					1	0.3	1	-		

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

34	Ховд аймгийн НДХ	1	0.6					1	0.6				
35	Хэнтий аймгийн НДХ	2	26.0	1	0.4	1	25.7						
36	Хөвсгөл аймгийн НДХ	-	-										
Дүн		88	110,487.8	12	10.2	30	106,004.2	44	4,473.4	2	-	-	-
	НДС-ТЕЗ	2	15,084.1			2	15,084.1						
Нийт дүн		90	125,571.8	12	10.2	32	121,088.2	44	4,473.4	2	-	-	-

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитаар 2,912.7 сая төгрөгийн 27 зөрчил, илэрснээс 0.5 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 1,070.5 сая төгрөгийн 8 албан шаардлага хүргүүлж, 1,841.7 сая төгрөгийн 18 зөвлөмж өгсөн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

№	Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил									
1	Нийгмийн даатгалын төв сан	-	-						
2	Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл	1	113.6					1	113.6
3	НДЕГ-ын Мэдээлэл технологийн төв	-	-						
4	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	-	-						
5	БНУСУ дахь НДА	-	-						
6	Нийслэлийн НДХ	1	208.1			1	208.1		
7	Багануур дүүргийн НДХ	1	625.5			1	625.5		
8	Багахангай дүүргийн НДХ	1	142.3			1	142.3		
9	Баянгол дүүргийн НДХ	1	483.7					1	483.7
10	Баянзүрх дүүргийн НДХ	-	-						
11	Налайх дүүргийн НДХ	1	-					1	-
12	Сонгинохайрхан дүүргийн НДХ	1	713.8					1	713.8
13	Сүхбаатар дүүргийн НДХ	-	-						

14	Хан-Уул дүүргийн НДХ	1	482.4					1	482.4
15	Чингэлтэй дүүргийн НДХ	-	-						
16	Архангай аймгийн НДХ	-	-						
17	Баян-Өлгий аймгийн НДХ	-	-						
18	Баянхонгор аймгийн НДХ	1	39.8			1	39.8		
19	Булган аймгийн НДХ	-	-						
20	Говь-Алтай аймгийн НДХ	1	-					1	-
21	Говь-сүмбэр аймгийн НДХ	1	18.9					1	18.9
22	Дархан-Уул аймгийн НДХ	-	-						
23	Дорноговь аймгийн НДХ	1	-					1	-
24	Дорнод аймгийн НДХ	-	-						
25	Дундговь аймгийн НДХ	1	-					1	-
26	Завхан аймгийн НДХ	-	-						
27	Сүхбаатар аймгийн НДХ	-	-						
28	Орхон аймгийн НДХ	1	-					1	-
29	Өвөрхангай аймгийн НДХ	-	-						
30	Өмнөговь аймгийн НДХ	1	16.8					1	16.8
31	Сэлэнгэ аймгийн НДХ	-	-						
32	Төв аймгийн НДХ	1	-			1	-		
33	Увс аймгийн НДХ	-	-						
34	Ховд аймгийн НДХ	-	-						
35	Хэнтий аймгийн НДХ	-	-						
36	Хөвсгөл аймгийн НДХ	-	-						
	Дүн	16	2,844.9	-	-	5	1,015.6	11	1,829.3
	НДС ТЕЗ	1	-					1	-
	Дүн	17	2,844.9	-	-	5	1,015.6	12	1,829.3
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил									
1	Нийгмийн даатгалын төв сан	1	-			1	-		
2	Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөл	-	-						
3	НДЕГ-ын Мэдээлэл технологийн төв	-	-						
4	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	1	-					1	-

5	БНУСУ дахь НДА	-	-						
6	Нийслэлийн НДХ	1	10.1				1		10.1
7	Багануур дүүргийн НДХ	1	0.5	1	0.5				
8	Багахангай дүүргийн НДХ	1	52.8			1	52.8		
9	Баянгол дүүргийн НДХ	-	-						
10	Баянзүрх дүүргийн НДХ	-	-						
11	Налайх дүүргийн НДХ	-	-						
12	Сонгинохайрхан дүүргийн НДХ	-	-						
13	Сүхбаатар дүүргийн НДХ	-	-						
14	Хан-Уул дүүргийн НДХ	1	1.6				1		1.6
15	Чингэлтэй дүүргийн НДХ	-	-						
16	Архангай аймгийн НДХ	-	-						
17	Баян-Өлгий аймгийн НДХ	-	-						
18	Баянхонгор аймгийн НДХ	-	-						
19	Булган аймгийн НДХ	-	-						
20	Говь-Алтай аймгийн НДХ	-	-						
21	Говь-сүмбэр аймгийн НДХ	3	2.7			1	2.1	2	0.7
22	Дархан-Уул аймгийн НДХ	-	-						
23	Дорноговь аймгийн НДХ	-	-						
24	Дорнод аймгийн НДХ	-	-						
25	Дундговь аймгийн НДХ	-	-						
26	Завхан аймгийн НДХ	1	0.2					1	0.2
27	Сүхбаатар аймгийн НДХ	-	-						
28	Орхон аймгийн НДХ	-	-						
29	Өвөрхангай аймгийн НДХ	-	-						
30	Өмнөговь аймгийн НДХ	-	-						
31	Сэлэнгэ аймгийн НДХ	-	-						
32	Төв аймгийн НДХ	-	-						
33	Увс аймгийн НДХ	-	-						
34	Ховд аймгийн НДХ	-	-						
35	Хэнтий аймгийн НДХ	-	-						

36	Хөвсгөл аймгийн НДХ	-	-						
	Дүн	10	67.8	1	0.5	3	54.9	6	12.5
	Нийт дүн	27	2,912.7	1	0.5	8	1,070.5	18	1,841.7